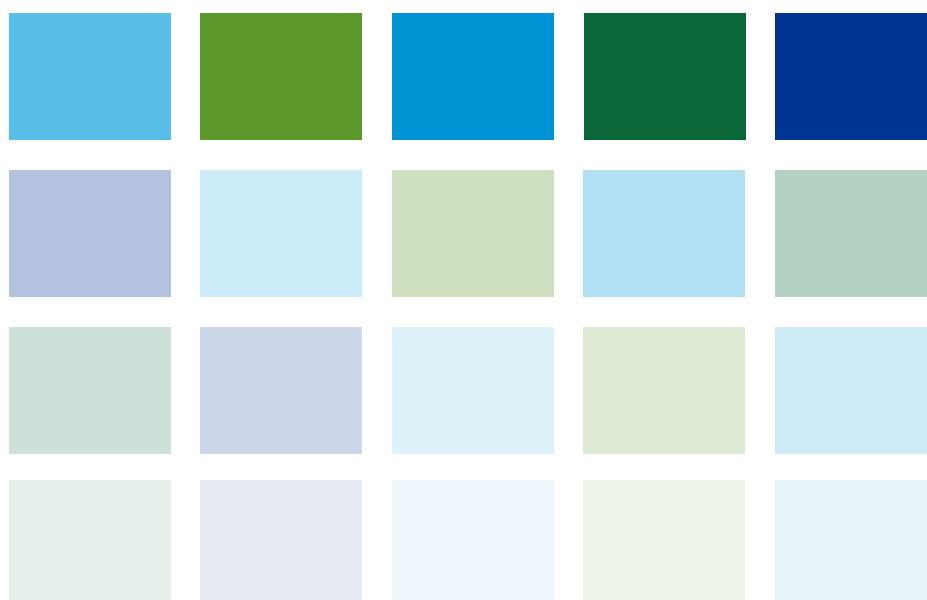
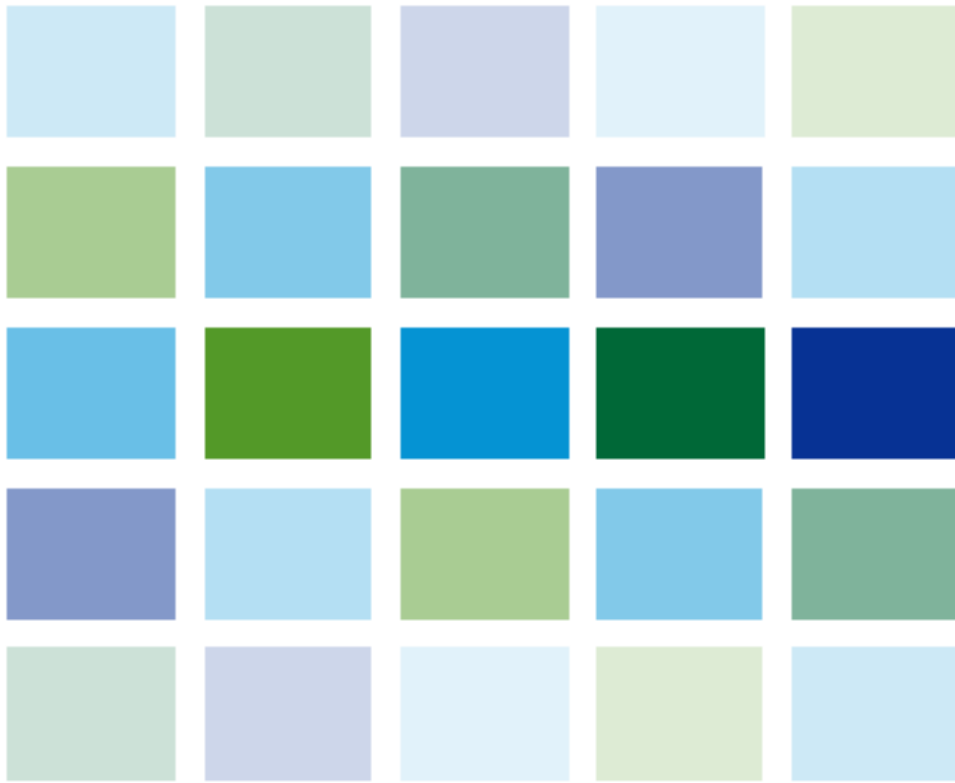


Ett år

med psykiatrisatsningen



GrönBlå Samverkan i Västra Götalandsregionen



Krafttag mot psykisk ohälsa

Att leda det politiska arbetet med den GrönBlå majoritetens stora satsning på psykiatrin är något av det viktigaste man kan göra som politiker. Genom en sammanlagd nivåhöjning på 200 miljoner under 2015 till 2017 kommer vuxenpsykiatrin samt barn- och ungdomspsykiatrin förstärkas. Avsikten är att denna höjning oavkortat ska gå till psykiatrin utan några besparingar samtidigt. Nu är det hög tid att lyfta fram de psykiskt sjuka patienterna och ta krafttag mot psykisk ohälsa. GrönBlå samverkan vill se en psykiatrisk vård i Västra Götaland, som drivs utifrån såväl en helhetssyn på människan som vetenskapligt grundad kunskap. Den psykiatriska vården har en ljusare framtid. Inte minst om de etiska ledorden kunde bli värdighet, respekt och omtanke.

Monica Selin (KD)

Regionråd Kristdemokraterna

Ordförande i Psykiatriberedningen

Ett år med psykiatrisatsningen

Behovet

Den psykiatriska sjukvården har under lång tid varit eftersatt. Trots många goda insatser av professionell personal inom såväl öppen- som slutenvården har vi inte en jämlik, kunskapsbaserad, säker och tillgänglig psykiatrisk vård av god kvalitet i hela Västra Götaland. Både Socialstyrelsen och Kunskapscentrum för psykisk hälsa påpekar oacceptabla skillnader såväl mellan som inom olika landsting och regioner. Skillnaderna handlar om hälsa, vård, levnadsförhållanden och dödlighet. Kunskapen om orsaker, verksam behandling och habilitering är otillräcklig. Kompetensförsörjningen är hotad och personalbehoven är stora. Väntetiderna för diagnos och behandling är för långa.

Satsningen

Med den nya majoriteten i Västra Götaland, GrönBlå Samverkan, görs därför en kraftfull satsning för att främja den psykiska hälsan i vår region. Vi har redan tillfört den psykiatriska vården 50 miljoner för 2015. För såväl år 2016 som 2017 tillförs ytterligare 75 miljoner för vart år. Detta ska innebära en nivåhöjning under planperioden 2015 till 2017 med minst 200 miljoner. Till detta kommer prioriterade medel från staten. De är avsedda att stimulera den psykiatriska vården, men är inte nivåhöjande för verksamheten.

Men, allt handlar nu inte om ekonomiska resurser. Det behövs professionalitet men också en särskild inställning. Om inte arbetet präglas av värdighet, respekt, omtanke, uthållighet och engagemang från vårdpersonalen, anhöriga och samhället i övrigt kommer vi inte lyckas med denna satsning.

Vad är psykiatri?

Några ord först om psykiatri. Psykiatriska problem och störningar är inte som andra åkommor. Inom kirurgi, infektion och ortopedi kan man relativt ofta okomplicerat utgå ifrån fysik, biokemi och biologi. Men med psykiatri räcker det inte med att utgå ifrån hjärnan.

En del psykiatriska störningar kommer naturligtvis av funktionsnedsättningar, sjukdomar och skador i nervsystemet, men andra kommer av personliga problem, som uppstår efter vissa händelser eller handlingar av en själv eller andra men även som aspekter och följder av andra sjukdomstillstånd. Vid kronisk smärta, sömnsvårigheter, missbruk och neurologiska funktionsnedsättningar som ADHD och autism blir det ofta extra svårt att klara av sina nära relationer. Till detta kommer den skam som fortfarande ofta följer av psykiska problem. Ingen skäms över en hjärtoperation, men medvetenhet om en psykisk störning kan väcka stor skam. Behovet är således stort av en helhetssyn.

Nationalencyklopedin förklarar psykiatri med att det är läkekonst om själen och en "medicinsk specialitet som har psykiska störningar, deras yttringar, orsaker och behandling och förebyggande som ansvarsområde." Psykologiska och sociala faktorer ska uppmärksammas såväl som biologiska. Psykologin å sin sida beskrivs av samma uppslagsverk som en "vetenskaplig disciplin som söker på ett systematiskt sätt beskriva och förklara hur och varför människor känner, tänker och handlar." Definitionerna räcker för att visa hur komplicerad och samtidigt utmanande den psykiatriska vården kan vara. Egentligen är det svårt att tänka sig en mer spännande och viktig specialitet inom medicinen.

Visionen

Visionen för GrönBlå Samverkan är att förbättra såväl det förebyggande arbetet som den psykiatriska vården. Hälso- och sjukvårdsstyrelsen (HSS) i Västra Götaland fattade därför beslut den 28 januari 2015 om uppgifter för psykiatriberedningen som bland annat innebär att bereda ärenden inför beslut av HSS. Med denna politiska ordning och satsning vill vi visa att den nya majoriteten menar allvar. Målet med psykiatriberedningen, som nu har verkat under ett års tid är att kraftsamla kring psykiatri. Viktiga ärenden har också tagits av Hälso- och sjukvårdsstyrelsen, innan Psykiatribredningen inledde sitt arbete.

Psykiatriberedningen

Vår gemensamma satsning på psykiatrisk sjukvård ges nu förutsättningar på det politiska planet genom att Psykiatriberedningen

- bereder strategiska frågor inom området,
- verkar för en god psykisk hälsa och en vård på lika villkor samt
- analyserar behovet av och villkoren för att skapa lika möjligheter till psykisk hälso- och sjukvård i regionen.

I arbetet ingår att ta fram förslag om inriktning och utveckling inom ansvarsområdet och att följa upp beslutade strategier och handlingsplaner. Här har den av Regionfullmäktige den 13 maj 2014 antagna Regional utvecklingsplan för vuxenpsykiatri, 2014-2018 en central roll samtidigt som Regional utvecklingsplan för barnpsykiatri från oktober 2007 skyndsamt revideras.

Denna rapport redovisar den GrönBlå Samverkans satsningar på psykisk hälsa och psykiatrisk vård samt vad som har hänt under det första året med Psykiatriberedningen.

Psykiatriberedningens verksamhet

Psykiatriberedningen består av 13 ledamöter. Förutom att ta initiativ och bereda psykiatrifrågor och inte minst genomförandet av den regionala utvecklingsplanen för vuxenpsykiatri samt utvecklingsplanen för barn- och ungdomspsykiatri, så tjänar också beredningen syftet att involvera och informera fler ansvariga politiker i frågor som rör psykiatri. Därav beredningens sammansättning. De fem hälso- och sjukvårdsnämnderna utser 2 ledamöter vardera och Hälso- och sjukvårdsstyrelsen utser tre. Ordförande är Monica Selin (KD) och vice ordförande Kerstin Brunnström (S). Övriga ledamöter är Niklas Attefjord (MP), Per Arne Brink (S), Peder Danesved (L), Gunilla Druve Jansson (C), Johan Fält (M), Kenneth Gustafsson (C), Maja Koppfeld (KD), Susanne Larsson (S), Janette Olsson (S), Mats Tolfsson (S) och Carina Örgård (V). Adjungerade är, vid sidan av politiska sekreterare, Annika Tännström (M) och Johan Ask (S).

Kunskapscentrum för psykisk hälsa (KPH) under ledning av enhetschef Lise-Lotte Risö Bergerlind utgör beredningens stab.

Under verksamhetsåret har beredningen haft åtta sammanträden. I början av verksamhetsåret koncentrerades sammanträdena på en lägesorientering av den psykiatriska vården i Västra Götaland. Därefter fattades viktiga beslut om förstärkningar till psykiatri, vilka är förberedande och förslag till beslut för Hälso- och sjukvårdsstyrelsen. Vid varje sammanträde redovisar också chefen för KPH aktuell information och aktuella händelser inom området.

GrönBlå Samverkans satsningar på psykisk hälsa

Sammanfattningsvis har under året följande satsningar beslutats gå till

- ▶ neuropsykiatrins behandlingskapacitet inom såväl barn- och ungdomspsykiatri (BUP) som vuxenpsykiatri
- ▶ vård av patienter med självskadebeteende
- ▶ introduktionsfinansiering av 15 ST-tjänster i psykiatri
- ▶ introduktionsfinansiering av psykolog- och sjukskötersketjänster
- ▶ nollvision av bältning
- ▶ förstärkning av ätstörningsvården

▶ förstärkning av prehospital vård

▶ förstärkning av öppenvården inom specialistpsykiatri på sjukhusen

▶ förstärkning av vård av stressrelaterad ohälsa

▶ förstärkning av könsdysforimottagning

▶ etablerandet av ett utbildnings- och fortbildningskansli för ST- och specialistläkare inom BUP, vuxen- och rättspsykiatri.

Utöver de medel som satsats för att förstärka den psykiatriska vården har flera viktiga utredningar och översyner initierats. Bland annat pågår en grundlig översyn och utredning av hur första linjens vård vid psykisk ohälsa kan stärkas, dvs. det första mötet mellan patient och sjukvården. Vidare utreds vilka de nödvändiga kraven och kriterierna är för en jämlik vård i hela Västra Götalandsregionen. Ett politiskt initiativ har också tagit så att KPH inlett ett samarbete med Suicidprevention i Väst (SPIV). Samarbetet syftar till att ta fram och driva en kampanj för suicidprevention, dvs. förhindra självmord.

Psykiatriberedningens sammanträden, information och beslut

1. Information: Den första april 2015 informerades om de två tidigare nämnda utvecklingsplanerna och om 2015-års Prio-medel. (PRIO är den statliga satsningen PRIO psykisk hälsa – plan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa 2012-2016.) Vidare presenterades ett utkast till förstärkning av den neuropsykiatriska utrednings- och behandlingskapaciteten inom barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och inom vuxenpsykiatri.

2. Information: Den sjunde maj 2015 gavs en allmän information om Kunskapscentrum för psykisk hälsa genom dess chef Lise-Lotte Risö Bergerlind. Vidare informerades om Södra Älvsborgs Sjukhus arbete med asylmottagning med en åldersövergripande psykiatrisk mottagning för såväl barn som vuxna, samt om specialistutbildningen till psykiatriker och om suicidprevention.

Beslut: Beredningen tog initiativ till att ta fram en reviderad regional utvecklingsplan för barn- och ungdomspsykiatri. Det beslutades vidare att budgeterade medel på 50 miljoner kronor skulle fördelas mellan tre verksamhetsområden genom ett ansökningsförfarande av Västra Götalandsregionens sjukhusförvaltningar. Områdena var neuropsykiatrisk utredning och behandling inom såväl barn- och ungdomspsykiatri som vuxenpsykiatri och vården för patienter med självskadebeteende.

3. Information: Den fjärde juni 2015 föredrogs ärenden om revidering av utvecklingsplanen för barn- och ungdomspsykiatri samt om uppföljning av regional utvecklingsplan för vuxenpsykiatri.

Beslut: Det beslutades att föreslå Hälso- och sjukvårdsstyrelsen om fördelning av den budgeterade förstärkningen av psykiatri på 50 Mkr till neuropsykiatriska utredningar för barn och för vuxna samt till förstärkning av behandlingsformer för vård av patienter med självskadebeteende. Vidare fattades beslut om 34 Mkr av statliga PRIO-medel samt av kvarvarande 5 Mkr av statsbidrag för ökad tillgänglighet inom barn- och ungdomspsykiatri. HSS förslogs besluta att använda medlen till introduktionsfinansiering av psykolog och sjukskötersketjänster. Beslut fattades också om att upprätta ett permanent utbildnings- och fortbildningskansli för läkare inom psykiatri. Psykiatribere-ningen fattade också beslut om att chefen för Kunskapscentrum för psykisk hälsa skulle utreda hur en förstärkning av första linjens vård vid psykisk ohälsa och sjukdom skulle se ut.

4. Information: Den åttonde september 2015 informerades psykiatribere-ningen om bemanningssituationen inom psykiatri, om könsdysfori och könsbyte, om nationellt hyrläkarstopp och om revideringen av BUP:s utvecklingsplan.

Beslut: Bere-ningen gav chefen för KPH i uppdrag att göra en inventering av var neuropsykiatriska utredningar och behand-lingar för barn och unga görs idag samt att ta fram krav och kri-terier som är nödvändiga för en jämlik vård i hela regionen samt vilka enheter som ska få utföra utredningar och behandlingar.

5. Information: Den fjortonde oktober 2015 informerades om nollvison för bältning (FÖRKLARA) och avskiljning inom BUP, om förstärkt ätstörningsvård, om förstärkning av prehospita- vård, om uppföljning av den regionala utvecklingsplanen med statistik och om PRIO-medlen för 2016.

Beslut: Beslut fattades om 14.9 Mkr till förstärkning av ätstör-ningensvården. Det uppdrogs även åt chefen för KPH att följa si- tuationen vad gäller heldygnsvård och köpt vård samt hur Västra Götalandsregionen påverkas av den utökade öppenvården.

6. Information: Den nionde december 2015 informerades bere-ningen om metodutveckling och samordning för vård vid psy- kisk ohälsa, om Västbus (ett samarbete inom Västra Götaland för barn och unga med psykisk/psykiatrisk och social problema- tik), om revideringen av BUP-planen, om ett förslag på förstärk- ning av första linjens vård vid psykisk ohälsa och sjukdom, om

en översyn av kostnader för psykiatrisk vård inom respektive sjukhusområde och om förstärkning av mottagningen för köns- dysfori.

Beslut: Beslut fattades om förslag till fördelning av den budgete- rade förstärkningen på 75 Mkr den psykiatriska vården i Västra Götalandsregionen. Fokus låg på förstärkningar av öppenvår- den inom specialistpsykiatri på sjukhusen (30 Mkr), av vård av patienter med ätstörningar (15 Mkr), för vård av stressrela- terad ohälsa (12 Mkr), av könsdysforimottagning (3.5 Mkr), av kansliet för fortbildning av ST- och specialistläkare inom BUP, vuxen- och rättspsykiatri.

7. Information: Den fjortonde januari 2016 föredrogs det om våldshändelse i slutna och öppna psykiatrisk vård, om PRIO- medel för 2016, om organisering och specialisering av psykiatri, om kompetenskrav vid utredning av ADHD och AST samt om revideringen av BUP-planen.

8. Information: Den artonde februari 2016 gavs information om statistik för psykisk ohälsa, om Lex Maria och tvångsvård, om revidering av BUP-planen, om fördelning av PRIO-medel för 2016, om uppdraget kring förstärkt första linje, om regionupp- draget med schizofreni och psykosvården och om specialiserad heldygnsvård för patienter med självskadeproblematik.



GrönBlå Samverkan i Västra Götalandsregionen

Moderaterna | Miljöpartiet | Liberalerna | Centerpartiet | Kristdemokraterna